

ALLA DESSA ORD

Ord, har de flesta en åsikt om. Kanhända inte i dess enskilda form utan mer om hur de sades eller om personen som levererade dem. Ord kan **låta** bra men de är inte alltid förenliga med den som talar eller den egentliga avsikten.

Ord kan ha taggar och hullingar som kan sätta sig djupt, om de inte rycks ut i tid. Sådana taggiga och sårande ord kan ibland sägas av personer som månar om att ha den egna ryggen fri. Jag ger två exempel:

Några kvinnor sitter i personalrummet och småpratar när en utav dem höjer rösten och säger:

- *Visst är det märkligt att det finns dom som alltid måste gå till chefen så fort det är nåt!*

Om personen som orden är avsedda för känner igen sig och bryter in i samtalet, är det lätt att hon slås tillbaka med orden:

- *Vadå? Tror du att det är dig vi pratar om? Har du problem eller ...*

I ett sällskap av både män och kvinnor börjar en man lämna ut en person som inte är närvarande, men som alla känner. Mannen är fräck och okänslig när han berättar sånt han hört. Privata bitar som inte angår varken honom eller någon av de andra. Något han aldrig haft kurage att säga om personen i fråga fått vara med och försvara sig eller berätta sin egen version.

De ord som är avsedda att sära eller utelämna någon, sker inte alltid i oförstånd. De kan vara väl genomtänkta.

Det här spelet sker sällan på lika villkor och skulle överhuvudtaget inte kunna spelas utan alla statister. Dessa som inte tar ställning men ändå möjliggör att en arbetskamrat får lida eller att en bekant blir utelämnad "till allmänt beskådande".

Här, liksom i många andra sammanhang, gör ord stor skillnad – både de sagda och de osagda. Så om du eller jag nån gång hamnar i en liknande situation, så kan vi tänka på vad våra ord skulle kunna utträta av värde för någon annan.

Det behövs egentligen inte mycket för att lyfta eller sänka någon med sina ord. Det gäller både i tillfälliga möten och långvariga relationer.

JAMEN, JAG ÄR JU BARA ÄRLIG!

Detta med att låta tungan löpa fritt kan många se som en rättighet. Jag ifrågasätter den!

Om man sårar någon med sina ord och gömmer sig bakom sådana fraser som "Jamen jag är ju bara ärlig!" – så skulle jag vilja veta för vems skull det hela sades. Jag ska strax ge ett exempel.

Ett område där en och annan kan ha åsikter, är barnuppfostran. Framförallt om de inte har några barn själva. Det hade jag och barnens far också – innan barnen kom! Vi visste precis hur vi skulle göra och vad vi inte skulle göra, när vi såg hur vänner med barn försökte hantera vissa situationer. Men vad vi inte visste var att de där små knoddarna var egna personligheter med egna viljor och egen dygnsrytm ... och att det, med åren, blev mer och mer av den egna varan.

Jag var ensam förälder från det barnen var 3 och 4½ år och hela vägen upp till vuxen ålder. Det var en fin tid även om det inte alltid var enkelt. Barn och tonåringar kan vara knepiga att ha att göra med – och om man då får råd av någon utan en egen barnaverklighet – kan det lätt bli till irritation.

En väninna retade sig på ena sonen som då var i nedre tonåren. Hon hade synpunkter på både honom och mig som förälder:

- Jamen jag måste ju få säga det.
- För vems skull då? frågade jag henne.
- Jamen min egen så klart, för jag står inte ut!

Jag funderade en hel del på det här. Dels på vad jag själv hade behövt i en situation av tillkortakommande och föräldrafrustration – och dels på hur jag skulle kunna vara till hjälp för nån annan i en liknande sits. Att påvisa felan utan att visa på en utväg, är sällan lyckat.

Jag kom på fyra frågor att ställa sig själv, innan man ens öppnar munnen:

- För det första: Är det min uppgift att säga något överhuvudtaget?*
För det andra: Kan jag visa på en utväg?
För det tredje: Är det rätt tillfälle att säga det?
För det fjärde och sista: Kan jag säga det i kärlek?

Om jag inte kan svara ja på samtliga, så bör jag hellre vara tyst.

Men om jag däremot ser någon på väg mot ett stup så funderar jag inte på nån checklista. Då skriker jag "Akta dig!" Och det gör nog de flesta av oss.

NÄR MAN TROR ATT MAN VET VAD ORDEN BETYDER

Det är inte alltid man tolkar ord på samma sätt fast man lyssnar till samma mening. Det jag själv kan ta för givet kan betyda något helt annat för någon annan.

Första gången jag blev uppmärksam på det här var nån gång i tjugoårsåldern.

Jag satt i en bil tillsammans med två kvinnor när vi passerade ett villaområde. De satt fram och småpratade och jag satt bak. På gatan var en flock starar eller koltrastar som inte verkade ha bråttom att flytta på sig. Hon som körde saktade in och sa; "Det är ju onödigt!"

Det kunde jag lätt hålla med om att det är onödigt att köra ihjäl dem, men kvinnan fortsatte istället med orden: "För de är så pass stora att det kan bli en repa på bilen!"

I min föreställningsvärld fanns inte den tanken och jag blev mycket förvånad över att det gick att tänka så överhuvudtaget.

Efter den här gången tar jag inte längre för givet att den som verkar tycka som jag, verkligen gör det. Detta gör att jag ibland ställer följdfrågor: "Hur menar du?" "Hur tänker du då?"

När de förstår att jag inte ifrågasätter dem, utan är intresserad och vill veta mer – så kan det bli ett mer givande samtal än om man bara tar för givet att man menar samma sak.

ATT MISSTRO VÄNLIGHET

Visst är det en konstig värld vi lever i, om det är lättare att handskas med främmande eller halvbekanta personer som är så där halvtrevliga och småbuttra än de som är hjärtliga och säger snälla saker om en. Man tror att de är ute efter nåt. Att de smörar för att samla poäng.

Och visst finns det såna som använder andra som stegar och broar till en inbillad eller önskvärd plats i solen. Såna som med beslutsamhet går mot sin tänkta framgång – och söker andra för att nå dit.

En del lyckas bevisligen – själv kommer jag aldrig att göra det, för jag har inte ens kommit på vad det är för vits med att klättra på andra för att ta sig upp. Dessutom är jag höjdrädd.☺

Vill man ta sig fram på andras bekostnad så är orden oerhört viktiga. Jag förmodar att de både måste vägas och putsas för att ge tillträde till det eftersträvaransvärda. I ett samhälle där väloljade och uträknande ord blir mer vanliga än de direkta och sanna, är det lätt att känna sig vilsen. Vad betyder de där orden egentligen och vem finns att lita på?

Nån kan säga: "Men det är ju bara ord – det begriper du väl. Jag menar ingenting med det!" Det är tråkigt när det har gått så långt att orden inte längre har något värde för den som uttalar dem. Det är genom ord som vi fått vårt unika sätt att kommunicera med varandra, därför bör vi inte slarva med dem.

SKVALLER

Det vi säger är naturligtvis starkt kopplat till vad vi hör – och ibland kan vissa ord kännas mer lockande för öronen än andra. Vad jag tänker på nu, är skvaller. Detta elände som förstört för så många.

Har du nån gång ångrat att du lyssnade på den eller den som verkligen hade nåt att berätta? Det har jag. Skvaller kan verkligen så ogräs i annars vackra och välskötta rabatter.

Jag hade nyligen blivit bekant med en kvinna som var trevlig, glad och öppen. Men så var det nån som hade hört av nån som hade sett att det minsann rände karlar hos henne när maken var på jobbet. Jag hade svårt att tro på det, för det stämde inte med den bild jag fått av henne. Men ogräset var sätt och jag var mer vaksam på allt hon sade och gjorde. Jag ställde luriga frågor som skulle kunna ge mig en "rätt bild" av henne. Men jag fick den inte och kunde inte så gärna fråga: "Hörru du! Håller du på att prassla med andra karlar du?".

Nu har det gått många år och hade jag hört nåt liknande idag så hade jag bara skrattat och skakat på huvudet över nåt så dumt. Men då var vi inte så bekanta och ogräsfröna fick fäste.

Men vad var verkligenheten bakom ryktet då? Jag fick svaret en gång när vi började prata om att få vattensador i huset. Det visade sig att vi båda hade erfarenheten av uppslitna golv och hantverkare som kom och gick under en tid.

Det där med skvaller kan ske i många former och är inte alltid lätt att känna igen. Det kan ge sken av att vara omsorg genom att på slutet lägga till: "Ja vi måste verkligen komma ihåg att be för honom ..."

Det en bra idé att be för någon men det kan ske utan en lång förklarande utläggning innan. Det är alltför sällan jag hört någon säga till en person med skvallerlust: "Du, det där vill jag faktiskt inte höra!" Tänk vilken skillnad det skulle göra! Vi slipper höra sånt som förmodligen är utspätt med mycket tyckande och ojande – och den person som lätt far med skvaller kanske får sig en tankeställare. För jag tror att många skvallrar av bara farten, så att säga.

Att be för andras kniviga situationer är viktigt men även i böner kan det smyga sig in skvaller som inte tillför annat än lusten att få berätta vad man hört. Jag tar ett drastiskt (påhittat) exempel:

"Ja käre Gud, vi vill nu bedja till dig för Lisa som Du vet har snattat på ICA, vi vill be att poliserna har överseende på grund av hennes tråkiga hemsituation som, ja Du Herre vet ju det här med hennes man och att han inte kan låta bli grannens Malin. Och barnen, Herre, du förstår ju att de inte kan må bra eftersom ..."

Är detta andligt och omtänksamt? Nej det förstår nog de flesta, att det inte är. Och tänk så liten Gud blir som inte känner till detta redan, utan att man behöver berätta det för honom. För Guds örons skull räcker det med att be; "Herre, du känner till Lisas situation så därför vill vi nu be för henne och hennes familj ..."

HAR GUD NÅT ATT SÄGA OM "ORD"?

Gud tar inte lätt på våra ord. Han manar oss att låta vårt ja vara Ja och nej vara Nej! Att allt därutöver är av ondo.

Jag brukar tänka att ett starkt "ja" måste gå hand i hand med ett starkt "nej"! Ibland kan det där velandet bero på att man inte vill göra någon ledsen eller besviken. Men velandet kan skada mer än vad ett rakt Ja! eller Nej! hade gjort.

Bibeln har många, både råd och varningar, när det gäller vårt tal. Jag ska ge några exempel från Ordspråksboken;

"Mången talar i obetänksamhet ord, som stinga liksom svärd – men de visas tunga, är en läkedom."

"Den som bevakar sin mun, han bevarar sitt liv – men den som är lösmynt kommer i olycka."

"En saktmodig tunga är ett livets träd – men en vrång tunga giver hjärtesar."

Om du är ovan bibelläsare så skulle jag vilja uppmuntra dig att bläddra i Ordspråksboken. Och om du är man, blir du kanske extra förtjust när du får läsa "att det är bättre att bo i en vrå på taket än ha hela huset gemensamt med en trätgirig kvinna".

Ja Gud ser väldigt allvarligt på detta med ord. På nåt ställe står det till och med att vi ska dömas för vart fåfängt ord. Hoppsan! Det låter inte bra, för vem klarar sig då?

Så det är viktigt att vi ser våra ord som betydelsefulla – och därför väljer dem med omsorg!

Det finns förstås de som absolut VILL fortsätta att använda sina ord till att såra och manipulera. Och även om de en dag får äta frukten av sina ord – så struntar de i det.

För oss som vill vara rätt inför Gud, så är det viktigt att vi tänker oss för. Eller som det står i Jakobs brev 1:26:

”Om någon menar sig tjäna Gud men inte tyglar sin tunga utan bedrar sitt hjärta, då är hans gudstjänst ingenting värd”.

ATT VÄLJA SINA ORD

Allt dumt man sagt kan man inte bara suddas bort och säga att de aldrig är sagda. Men man kan be Gud om förlåtelse för dem och blicka framåt!

Om man inte gjort det tidigare, så kan man be Gud visa på dem som man behöver söka upp och be om förlåtelse.

Om man ändå blir arg är det klokt att räkna till hundra tyst för sig själv, innan ett illa valt ord smiter över ens läppar. Har man ett hetsigt humör, så får man väl räkna till tvåhundra eller mer.

Att bli irriterad på dem man lever nära, är inte ovanligt. Man kan gnälla och låta missnöjet pysa ut på alla tänkbara sätt. Många kvinnor kan straffa sin karl med tystnad – och det kan ta en stund innan han förstår att nåt är på tok. Han kanske till och med tycker att det är lugnt och skönt!

Tänk om man istället kunde plocka fram något som han eller hon gör bra – och berömma dem för det. Det gäller inte minst våra barn och tonåringar.

Men visa **ärlig** uppskattning och säg inte sådant du inte kan stå för – eller sånt som inte stämmer! Ord utan substans blir ändå bara skrammel. Och det som blir till sarkasm och ironi lämnar ingen god eftersmak.

Jag brukar tänka att man med sann uppmuntran och uppriktig uppskattning, kan bereda någon ett rum att växa i! För med hack och gnäll och kritik så krymper man eller stänger in sig, i sig själv – men med uppmuntran och uppskattning har man lättare att vara den man är (eller önskar bli).